

השמיעות במיקום תשובה

הצעה הראשונה לסדריומה של הכנסת השביעית היתה של סיעתנו, והיא נגעה לעניין מצפוני. השר של גולדה מאיר בעניין מלחמת ויאטנאם.

תשובתה של הגברת מאיר היתה אופיינית לה: היא היתה חדורה שינאה אישית והתקפות אישיות, ולא היתה בה שום תשיבה לגופו של עניין.

לתשובה זו ניתן מרב הפירסום בארץ ובעולם. הטלוויזיה שידרה קטע גדול ממנה, שהכיל התקפת-חזק על — מבלי לשרר כלל את נאומי. לשכת העתונות הממשלתית, על פי הוראה מגבוה, פירסמה בו כיום תירגום מילולי מלא של נאום הגברת מאיר, על גבי חמישה עמודים לשם חלוקה לתנועת הורה — מבלי לצטט את נאומי אף במילה אחת.

אנחנו נגהג נאום — נפרסם את נאומי-התשובה של הגברת מאיר יחד עם הנאום שלנו. נעשה זאת לא רק מטעמי הניגון. שהגברת מאיר אינה מסוגלת להבינם, אלא גם כדי שכל קורא יוכל לשפוט בעצמו את טיבם של שני הנאומים. לגבי נאומה של ראש הממשלה, ישים הקורא לב לכך שאין בה זכר של תשובה לנקודות הכבות שהועלו בנאומי: שמשדר ראש-הממשלה ניסה לגנוז ולהכחיש את קיום השר.

• שיש קשר בין מועד פירסום השר ובין פירסום הפרטים על מעשה-ההזועה בוויאטנאם. (ואגב: יש לשים לב לעובדה המחרידה כי הגברת מאיר לא מצאה לנכון להביע את הודעותיה ממעשה-ההזועה עצמו אף במילה אחת. היא לא יכלה לדעת כי אפילו

נאומו של אורי אבנרי על שדר ראש-הממשלה.

„השפלת את כבודנו עד עבר...“

כבר אז התרענו נגד מעשה זה מעל דוכן זה, ואמרנו שזוהי עזרה ישירה לאחמד שוקרי.

אם מישהו פוקפק בכך אז — מי יפקפק בכך היום, כאשר האחדה לישראל בקרב האיני טלננציה המערבית מתמוטטת לנגד עינינו, ותועמלני אליפתה רוכבים מהצלחה להצלחה, כשהם מנופפים את דגל הוויאטקונג?

כשלונה של גולדה מאיר

כבוד היושב-ראש, ראש הממשלה יכולה, אם היא רוצה, להיתמם. אנחנו לא נעשה זאת. איננו תמימים. אננו יודעים מה המרוץ את ראש-הממשלה, לה, מי המרוץ אותה.

ישראל תלויה היום בארצות-הברית במידה מכרעת. ראש הממשלה נסעה לשם להשיג כסף. למראית-עין נחלה הצלחה גדולה בשטח יחסי-הציבור. על סמך זה הפסיד המערך בכחירות פחות מכפי שהיה אמור להפסיד, רק שבעה מגד-טים במקום מספר כפול.

אך למעשה נכשלה הגב' מאיר כשלון הרוץ בארצות-הברית. היא לא השיגה אף מלווה אחד, אף מוענק אחד. עכשיו מנופפים אנשי ניכסון את פתיון הדולרים, ואולי גם את עניוין הרכש, כדי לסחוט מהגב' מאיר כל אשר דרוש להם לצרכים פנימיים.

ואנו שואלים: האם מותר היה להיכנע לסחיטה זו, לתת סטירת-לחי למיליוני אמריקאים אשר בניהם וקרוביהם משר-תים בשדה-הקטל, המואסים במלחמה זו מבחינה מוסרית? יש חשבון לגבי מאיר. אבל הוא חשבון קצרות-קצר רואי. הנשיא ניכסון יעלה מחר, כשם שנעלם הנשיא ג'וני סון, ומאותה סיבה.

אולם העם האמריקאי הגדול יישאר, ואותו רבע מליון, שהשתתף לפני שבועיים בהפגנה הגדולה ביותר בתולדות ארצות-הברית — סטודנטים, פרופסורים, סנאטורים, כוהני-דת — מיטב העם האמריקאי, הם יישארו והם יוכרו, האהדה הטבעית שרבים מהם רהשו לישראל זו, ישראל המתקדמת, שוחרת-החירות, מיבצר הדמוקרטיה, אהדה זו ספגה מהלומה שאת תוצאותיה לא יתקנו אף שליחים באמריקה ששפיעה דעת הקהל גם על משלוח פאנזומים. אם תשתנה האווירה שם לרעת ישראל, יהיה גורלם כגורל המוראז'ים.

כמה פעמים אפשר לחזור על אותה שגיאה קטלנית? שרת-החוק, גב' גולדה מאיר, נתנה גושפנקא של ישראל לממשלת הרפובליקה הרביעית הצרפתית הכושלת, כאשר כל בר-דעת כבר ידע כי צרפת הפסידה את מלחמת אלג'יריה. והתוצאה? — כיום מגדים ומחרימים אותנו ממשלות צרפת ואלג'יריה גם יחד.

סטירת-לחי לאנשי-המצפון

גברתי ראש הממשלה, נתת סטירת-לחי לידירי ישראל בארצות-הברית. קוממת נגרנו את מיטב הנוער ואנשי-המצפון בעולם. השי-פלת את כבודנו עד עפר.

הייתי רוצה, כבוד היושב-ראש, להוסיף משפט. הייתי נוכח, במיקרה, בהפגנה שנערכה לפני שנתיים נגד מלחמת ויאטנאם, בה עלו מאה אלף אמריקאים על הפנסגון. הייתי בקהל הזה. כאשר נודע להם שאני ישראלי, המטירו עלי שאלות, בירכו אותי. התרשמתי מהאהדה העמוקה ודוקא של הציבור הזה, מיטב הנוער המתקדם, לישראל. מי מעוניין להרחיק את האנשים האלה מהמדינה שלנו? מי מעוניין לתת לנשיא ניכסון נשק במלחמתו הפנימית הרבולטית?

„הרוב הגדול השותק“, אכן, שותק מאד! ורק ראש-ממשלת ישראל לא שתקה.

הגברת גולדה מאיר, זמר ספירו אנניו.

עזרה ישירה לאל-פתח

אך הבה נבדוק את השרד עצמו. אין זו ברכה רגילה. יש בו הצהרה מדינית רבת-משמעות: „נאום הנשיא מכיל הרבה דברים המעוררים והמחזקים מדי-נות קטנות שוחרות-חירות בעולם כולו, החות-רות לקיים את עצמאותן, בנושאן את עניינתן לאותה המוקרטיה גדולה, ארצות-הברית של אמריקה.“

אילו מדינות קטנות שוחרות-חירות? על מי מרומ? הרי לקורא הנורמלי לא יכול להיות שום ספק שמדובר על שתיים: על המישטר של סייגון ועל מדינת ישראל. הן הנשיא ניכסון לא דיבר כלל באותו נאום על שום מדינה מלבד דרום-וויאטנאם.

לא ארחיב את הדיבור על המישטר של סייגון. עצם החלטתו לגנוז את חקירת מעשה-ההזועה שהוכרתי, מעידה על התנוונותו המוסרית. מישטר זה עומד בזוי וניקלה לעיני העולם כולו, ובראש וראשונה לעיני הציבור האמריקאי, המסרב לשפוך את דם בניו למען קיומו.

כבוד היושב-ראש, מי מעוניין בהשוואה זו? מי מעוניין ליצור קשר אסוסיאטיבי כלשהו בין ממשלת-הברכות היא, אותה קבוצת-ההגנרלים החיה על דם בני-עמה, ובין מדינתנו? התשובה היא פשוטה ביותר: מעוניינים בכך כל אותם המשתדלים ליצור קשר אסוסיאטיבי טיבי בין הוויאטקונג, האהוד על מיטב הנוער בעולם המערבי והמזרחי כאחד, ובין החבלנים הפלסטיניים למיניהם.

אני עצמי עמדתי במאות ויכוחים ברחבי העולם המערבי — בארצות-הברית, בבריטניה, בצרפת, בגרמניה ובאצות אחרות — כשהשוואה זו הוטחה בפני, ואני השתדלתי כמי-טב יכולתי להוכיח כי אין הפידאיון דומים לוויאטקונג, שיש הבדל תהומי בין סייגון וירושלים, שזה-ל אינו דומה לשום צבא כיבוש זה.

והנה באה ראש ממשלת-ישראל, הדוברת העיקרית של מדינה זו, והורסת במכה אחת את כל אשר ניסו אפלי שליחי המדינה, שגרירים ודיפלומטים, וגם אנשים אופר-זיציוניים כמוני, לבנות במשך שנים.

היא אומרת לנוער העולמי, לסטודנטים בכל רחבי העולם: צרקה אלה שניסו לקושר את שם ישראל עם שם סייגון, ואת שם אל-פתח עם שם הוויאטקונג.

בעיקבות משה דיין

אני שואל אותך, גברתי ראש הממשלה: בשם מי שידרת שדר זה? מי הסמיך אותך? האם העם בישראל? האם היה זה כלול במצע מפלגתך לבחירות? האם היתה עלך החלטת ממשלתך?

עד כמה שמסר לציבור, החליטה ממשלת ישראל שלא להתערב בכל צורה שהיא בפרשת ויאטנאם. לא הכרנו בממשלת סייגון. סירבנו להקים שם נציגות ישראלית.

רק איש אחד הרשה לעצמו, בניגוד לדעת משרד החוק וראש-הממשלה דאז, להפגין אהי-דה לדרום ויאטנאם. היה זה משה דיין, אז ח"כ אופוזיציוני, שערך טיול כחסות אמריקאית

אורי אבנרי: באותו בוקר, 18 בנובמבר, באותו גליון, ולרוב גם באותו עמדה, בו פירסמו עיתוני ארצות-הברית על שדר ראש ממשלת ישראל לנשיא ניכסון, הם פירסמו בצדו פרטים על טבח שנערך בוויאטנאם. הם הביאו את עדותו של בן-הכפר, כלהלן:

היננו אוקלים ארוחת-בוקר. לפתע התחילו פגזים, המון פגזים, להתפוצץ סביבנו. הסתחרנו בבונקרים. אז באו שמונה מסוקים, והנחיתו חיילים אמריקאים.

„הם ציוו עלינו לצאת מבתינו כולנו — זקנים, ילדים, נשים עם תינוקות. הם הובילו אותנו כמה מאות מטרים, ואמרו לנו לכווץ. לא פחדנו. לא היתה לנו סיבה לפחד. האמריקאים הציבו רובה עם רגליים, שלא ראינו כמותו לפני כן. אז התחילו האנשים לבכות ולהתחנן. נזיר אחד הראה לדגל את תעודת-הזהות שלו אבל האמריקאי אמר: "SORRY“

או התחילו לירות. נפצעתי בגול. גוויות רבות כיסו אותי, ולא העזתי לזוז. עד שהחיילים הסתלקו.“

חילי אמריקאי, שהשתתף באותו טבח במארס 1968, בו ניספו כ-600 איש, תאר אותו כך:

„ראיתי יד קטן בן שלוש או ארבע, שעמד שם, כשזריר עו פצועה מכדורי-רובה.“

„הילד החזיק את ידו הפצועה בידו השנייה, והדם נזל בין אצבעותיו. הוא עמד עם עיניו קרועות לרווחה, במצב של הלם. כאילו לא האמין במה שראה. הוא פשוט עמד שם, עם עיניו הגדולות, תוהה ובוהה, כאילו לא הבין. הוא לא האמין למה שקרה.“

„או נישא האלוטאי של הסרן ותקע בו צורר של מיקלע.“

כבוד היושב-ראש, מיליוני הקוראים של ה-עתונים האמריקאים קראו באותו בוקר את שתי היריעות: על מעשה-ההזועה המחרידה, ועל מיברק-הברכה של ראש-הממשלה.

צירוף זה אינו מיקרי. כמעט מדי יום ביזמו שומע הציבור האמריקאי, בכל אמצעי-התקשורת, פרטים מחרידים על הנעשה בוויאטנאם. הציבור האמריקאי מתקומם נגד מל-חמה מסונפת זו, ונגד מדיניות ממשלתו, שאיננה שמה לה קץ. לציבור הזה פנתה הגברת גולדה מאיר, כאשר התערכה בצורה כה גסה בעינינו הי פנימיים של ארצות-הברית, ונתנה תעודת-הי-שר, ישראלית ויהודית, לממשלת ארה"ב.

מדוע הוכחש השרד?

מה טיבו של השרד הזה? לא במיקרה ניסה משרד ראש-הממשלה לגנוז את השרד, ולהעלימו מעיני הציבור, עד כדי הכחשת קיומו.

נסיון מנותח — שהיה עצם מטרותו של השרד היתה לאפשר לנשיא ניכסון להשתמש בו בפומבי, ובהכלטה, לצרכי תעמולתו נגד תנועת-השלום שם, אשר דווקא היה-דים ממלאים בה תפקיד כה מרכזי ומפואר.

אחרי נאום הגניזה כא נסיון של היתממות. נאמר לציבור הישראלי, כי היה זה בסדר-הכל מיברק-נימוסין שיגרת, מן הסוג המקובל בין ראשי ממשלות. נאמר שהגברת מאיר רק בירכה על נאום קונסטרוקטיבי, שוחר-שלום, ושהמיברק רק הביע תקווה לקידום השלום. אינו תמימות — ואינה זלזול לכבוד-השיפוט של הציבור! אותו נאום של הנשיא ניכסון נתקבל על-ידי העתונות האמריקאית מכל הזרמים, כמעט פהיאחד, כניפוץ כל תקווה לסיום מהיר של המלחמה, כהכרזת כוונה מובהקת של ממשלה לת ניכסון, להמשיך בקו של הנשיא ג'ונסון.

כמעט כל מי שיש לו קול בארצות-הברית התקומם נגד נאום זה, והנשיא ניכסון נאלץ להחמיר על-אף שרבים